І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 70. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 12-го КВІТНЯ (APRIL) 1958 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 70. VOL. LXV.

Христос Воскрес!

Пантелеймон Ковалів

ВОСКРЕСЕННЯ ТВОЄ, ХРИСТЕ, СПАСЕ

Такими словами починається перша пасхальна пісня, що приносить радісну вістку про Воскресення Христове.

Ця пісня дуже коротка, але вона передає всю радість, яка охоплює серця вірних, що зібрались до храму славити Христове Воскресення.

Смуток страстей Христових, Його смерти на хресті переможений Його Світлим Воскресенням. Христос Воскрес! Він воскрес, Своєю смертю подолавши смерть, і дарував нам життя вічне. Він переміг жало смерти, що загрожувало роду людському, і відкрив шлях до спасіння. Він звершив найбільший в світі подвиг, прийнявши страшні муки на хресті, щоб спасти світ від гріха і смерти.

Тим то з такою радістю свята Церква у своїй першій пісні „Воскресення Твоє, Христе, Спасе" устами священнослужителів і вірних славить Воскресення Христове і всьому світові несе вістку про цю радісну подію, а через кілька хвилин після обходу святого храму, виголошує радісні слова самого акту перемоги життя над смертю: „Христос Воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував".

Апостол Павло цей акт спасіння ствердив у своєму Першому Посланні до коринтян: „Я передав вам найперше те, що я прийняв, — що Христос умер заради наших гріхів за Писанням, і що Він був похований, і що третього дня Він воскрес за Писанням" (І Кор. XV, 3-4). На цьому апостол будує догмат нашої віри: „Коли ж бо Христос не воскрес, то проповідь наша даремна, даремна також віра наша" (І Кор. XV, 14).

Віра в Воскресення Христове — це віра в Його Божественну спасальну силу, якою Він переміг найбільше зло в світі — смерть; це віра в Його любов і милосердя до грішного світу; це віра в чесноти життя, які Він освятив Своєю кров'ю на хресті, давши зразки їх Своїм святим життям на землі.

Такі основи нашої віри і нашого життя у Христі. Христос Своїм Світлим Воскресенням завершив викупну місію спасіння людей. Єдиний шлях нашого спасіння — це Христос. В Христі — наша радість і розрада в хвилини смутку. В Христі — ідеал людського співжиття. В Христі — отой вічний мир, що про нього нині так багато говориться і що його прагне весь світ.

День Воскресення Христового — це день перемоги добра над злом, любови над ненавистю, приязни над ворожістю, ласки над жорстокістю. Тим то серця наші сповнює радість, коли ми чуємо пісню: „Воскресення Твоє, Христе, Спасе".

До всіх промовляють нині слова пасхальної пісні, навіть до тих, що ще не увірували, не усвідомили свого призначення, обов'язку людини як вищого створіння, покликаного на світ нести в собі образ Божий з його високими чеснотами. До всіх звертається з цей день святий Іоан Золотоустий в своєму „Слові", без винятку; всіх кличе він прийти і з радістю і любов'ю промовити слова перемоги життя над смертю —

Христос Воскрес!

Іван Іжакевич „У Великодню ніч".

М. М.

І КАМІНЬ З ГРОБУ ВПАВ...

І розп'яли Його, святого, на хресті!...
Залізо вбили в кість і гострий спис в ребро —
За те, що світло ніс незрячим в темноті,
І день благовістив і всім творив добро...

За те, що гнав з святинь облудних крамарів,
Що ярма гнобленим торощити велів,
Що світлом правди дух Його палав, горів —
І мертві знов жили від сили Його слів...

Замучили Його й п'яніла вража лють —
Криваві руки вмив запроданець Пилат,
І думали кати, що Бога, правду вб'ють
І каменем тяжким у гробі привалять.

Та в третю ніч глуху, як ворог ликував,
Земля двигнулася і грянув грім з небес
І ворог повались і камінь з гробу впав —
І непоборний Він із мертвих знов воскрес!

Воскрес!... Воскрес!... І дзвін степами вже гуде!
О вірте! Вірте всі, що розвалився гріб...
Хто правду віднайшов, до того й Він прийде —
І дасть живу всім кров і дасть свобідний хліб!

Катря Чагар

ВОСКРЕСЕННЯ

Обриси гір ставали щораз виразніші й опалеві хмарки заясніли на сході. Погасали останні зорі, наче б вітер, летячи з долин, гасив їхні світла знечев'я.

Поміж кедрами білів гробовець, тесаний з каменя. Він тонув у темнозелених кипарисах. Вхід до гробівця був закритий важким каменем.

Пальми кругом саду хиталися повільно, наче вклонялися перед маєстатом тиші, забуття і спокою.

Христос лежав у гробі. Сон його був подібний до сну лілей на ездралеонських полях, до світанку, який будить день до життя з обіймів темної ночі.

Вже опалеві хмарки загорались на сході, як блискуча, червонава мідь. Ізмарагдова зелень пальмових садів зазолотилася. З далечі подув вітер, сильний, як табун у леті. Згусли хмари й затремтіли гори у своїх підніжжях. Покотився камінь у долини. Земля затряслася.

Прекрасний янгол переступив межі саду. Він ішов поміж кипарисами й кедрами. Його струнка постать яснілa в кущах і виринала на стежках, то як пливучий, то як летючий лебідь. Наблизившись до гробівця, він підніс руку до сходу сонця і ясними, мов блиск сталі, очима поглянув на римських воїнів, що сторожили гробовець. Воїни впали ниць, повні жаху, і втратили свідомість. Янгол приступив до гробівця і відвалив камінь від входу. Відваливши камінь — сів на ньому. Рожеві смуги світанкові переплівали по його білій, як сніг, одежі. То полум'ям, то синявою займалися його крила.

Гробниця задрижала у підставі своїй. Задрижав гріб. Христос воскрес. Тіло його було ясне і світле. Уста його ще недавно повні болю — ясніли усмішкою. Руки, на яких видніли стигмати — розгорнулися, щоб обняти новий світ.

Він ішов стежинами. Жайворонки злітались до слідів на межах, якими ішов Христос. Цвіт з садів, обсипаючись, летів з подувом вітру, і рожеві пелюстки стелилися йому під ноги.

Виринали з порамніх мряк вежі єрусалимські. Виринали палати. Розкішні фонтани кроплювали в садах розквітлі гіяцинти, маки, гвоздики, тюльпани й анемони. Кущі азалей сріблилися в росах.

Але Христос не йшов до палат з мозаїками із золота й перламутру.

Він ішов до вбогої хатини, в якій мати його була наче закам'яніла з болю. Тихо заскрипіли двері, і Христос став на порозі хатини. Мати його була задивлена у віконце, у рожевість хмар, повна напруження й неспокою. Звернувши свою голову до дверей, вона побачила Христа. Вона зраділа так, як тоді, коли була маленькою дівчинкою і її вводили в храм.

— О, сину мій! — закликала вона. І, наблизившись до Христа, обняла його й пригорнула.

— Я знала, що ти прийдеш! У сні я бачила тебе. Снилося мені, що ти йшов поміж цвіт яблунь і вишень, а роси обмивали твої ноги. — Вона взяла його руки в свої долоні. — Які глибокі рани! — І, вийнявши із скрині рушник, втирала його руки, обличчя й ноги. — О, яке пахуче міррою і ладаном твоє тіло! — А сльози скапували з її очей. — Моє серце так боліло, так боліло, наче я перетерпіла не дні, а віки! Тепер ти вже не підеш нікуди. Ах, спочинь! Спочинь... — І вона вдивлялася в Христа.

— Ні, мамо! Я мушу йти.

Тоді вона принесла його сандали. Принесла білу, льняну туніку й втирала рушником його рану в боці.

— Яка велика рана... Як вони могли...

* * *

Коли воїни, які непорушно лежали біля гробу — опритомніли, вони побачили відкритий гріб, розірвані печаті на ньому і камінь, що відкотився оподалік. Вони повставали і переполохані питали один одного:

— Де Христос?!

— Якнайшвидше поспішаймо до Сангендрону! — кликали безрадні.

Коли вони прибули перед Сангендрон, сивоволосі старці, книжники й равини оточили їх і, помітивши смертельну блідість і переполох на їхніх обличчях — питали затривожені:

— Що сталося?

— О, равві! Той, кого ви судили, той, кого ви розп'яли, той, на гробі якого ви поклали залізні печаті — воскрес!

— Тсс... Не кажіть, що він воскрес! А де ж ви тоді були?!

— Ми були... Ми були біля гробу, але якась сила осліпила нас так, що ми нічого не бачили...

— Кажіть, що ви заспали, а його тіло викрали його учениіки!

— О, равві! Як ми скажемо, що ми заспали, то цісарським намісник покарає нас смертю!

— Не покарає! Ми будемо з ним говорити. Тільки робіть так, як ми вам сказали... А тепер ходіть з нами, і ми дамо вам золота і всього, що ви собі з наших багатств забажаєте...

* * *

Вже сонце позолочувало вершки гір, коли єрусалимські жінки поспішали вулицями міста. Була їх мала горстка.

Незабаром постаті їхні забіліли на стежках, поміж олеїнними деревами, що росли на узбіччях. Ожинові кущі зачіпали їхню одіж, галуззя дерев зачіпало білий муслін їхніх наміток, та вони, продираючись поміж хащами, йшли швидко, несучи кошики. Їхня одіж була зарошена, руки й ноги обдряпані кущами дикої рожі, насмагані ялівцевим віттям. Їхні смаглі обличчя обкидало сонце ніжною рожевістю, на чорних віях тремтіли сльози, а дуги брів наче застигли на чолах у глибокій задумі. Палкі очі

(Закінчення на стор. 3-ій)

Іван Дубровський

ВЕЛИКДЕНЬ ПІД РЕВ ГАРМАТ

(Спогад з минулого)

Рання весна 1942 року. Великодня ніч. В селі тиша, лише з-над Дінця доносяться далекі постріли гармат і розриви бомб. На сході — заграва. То догоряють останні хатини покинутих сіл на лінії фронту.

Йду в напрямку до церкви. Під ногами скрипить ще нерозталий сніг, хрумтить, як бите скло, нічна ожеледиця. Навколо недоруйнованої большевиками церкви тисячі вогнів. Урочиста хвилинна тиша. І раптом, як з небесних висот, з уст священика: Христос Воскрес! І у відповідь з глибини сердець, з глибини спраглої душі народу, мов з надр розтоптаної наїзниками рідної землі: Воістину Воскрес!

Задзвонили в маленький дзвін, що чудом зберігся. Хор і сотні присутніх підхопили, і могутнім потоком полилася молитва в зоряну небесну височінь. Двері розчинилися, церква палає вогнями свічок і лямпад. За престолом образ воскреслого Богочоловіка, що прийняв на себе гріх світу цього. Ні! Свічки і лямпади не горять, вони палають, як палають радістю серця, як палає пробуджена душа, що довгими роками була закута, загнана в темряву Люципера.

Старші, молодь і діти. І саме оці наймолодші вперше в своєму житті відчули всю велич пробудження, побачили вперше відкриті двері до Царства Світу.

„Христос Воскрес, доню!" — „Воістину Воскрес, мамо!" — і падають в обійми, і їх уста зливаються в гарячий поцілунок. Сльози радости котяться по їх змарнілих обличчях. А може саме в цю радісну хвилину її син, загнаний двома людоненависниками в земне пекло над Дінцем, в обіймах смерти, зблідлими холодіючими устами шепче ту ж молитву, лиш у відповідь чує рев гармат, стогін і прокльони невинних жертв, що проливають свою кров за царство темряви й насильства.

Церква не вміщає людей. Стоять навколо і моляться. Моляться за все: за радість, може хоч хвилевого, пробудження, за рідних і близьких, за рідну, пошматовану чужинцями землю, за кращу долю. І тоді мимоволі приходять на думку слова нашого національного Пророка: „Не скувать душі живої і слова живого: вона знову оживає і сміється знову".

Так, віками топчеться ворог на грудях народу, та „не вмирає душа наша" — вона безсмертна, як і безсмертний нарід, що має ту душу.

МЕКЕЛРОЙ РІШУЧЕ ПІДТРИМУЄ ПРЕЗИДЕНТІВ ПЛЯН РЕОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ

Вашингтон. — Секретар оборони Ніл Г. МекЕлрой у своїй промові в Крайовому Пресовому Клюбі рішуче виступив в обороні того пляну реорганізації Пентагону, який недавно предложив президент Айзенгавер. МекЕлрой сказав, що ті високі військовики, які не погоджуються на плян Айзенгавера, повинні радніше зрезиґнувати з своїх становищ, на яких нібито не могли б працювати, коли б здійснений був плян Президента, але вони не сміють публічно критикувати плян, поданий урядом. Одночасно з Білого Дому повідомили, що Президент вже в найближчий четвер промовлятиме в обороні свого пляну на телевізії й радіо, бо хоче, щоб публічна опінія змусила Конґрес ухвалити проєкт реорганізації оборони, яка то реорганізація дала б ощадність державній скарбниці і скріпила б безпеку ЗДА. Президент має промовляти на зборах Американського Товариства Часописних Редакторів. Айзенгавер мав промовляти на тему закордонної політики, але тепер, як повідомив пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті, вирішив говорити на тему „чому ми мусимо змодернізувати наші оборонні установи." Проти пляну Президента в Конґресі гостро виступають члени обидвох партій, і тому уряд протиставляє членам Конґресу авторитет такого військовика, яким є президент Айзенгавер, колишній командант збройних сил союзників в Европі. Секретар оборони МекЕлрой заявив у Пресовому Клюбі, що мусить бути централізована оборонна централя, яка з успіхом могла б діяти на випадок загальної війни, під час якої зброєю будуть керовані ракети з атомовими бомбами. МекЕлрой сказав, що уряд зовсім не думає про те, щоб зробити з секретаря оборони якогось „царя", як про це говорить опозиція, ані не плянує зорганізувати одного штефа штабу чи генеральний штаб на взір давньої пруської Німеччини. Але уряд хотів би, щоб секретар оборони мав принаймі „малу вплинвість" діяння і міг переносити оборонні фонди з одного роду зброї до іншого. МекЕлрой знає, що проти проєкту Президента існує опозиція навіть серед військовиків, головно серед представників фльоти, але представники тієї опозиції, цивільні урядовці чи військовики, повинні залишити свої становища і не виступати публічно проти урядового проєкту реорганізації оборони.

ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО, ГОЛОВА АБН, ВІДВІДАВ УНС І „СВОБОДУ"

Джерзі Сіті. — В четвер 10 квітня ц. р. відвідав Головний Уряд УНСоюзу і редакцію „Свободи" п. Ярослав Стецько, голова Центрального Комітету Антибольшевицького Бльоку Народів, видатний націоналістичний діяч і колишній в'язень польських тюрем і німецького концентраційного табору в Саксенгавзені (роки 1941-44). В розмовах, що відбулися під час обіду з членами Головного Уряду УНС, гол. предсідником Д. Галичином, заступником гол. предсідника адв. Мих. Пізнаком, гол. касиром Р. Слободяном та редактором „Свободи" А. Драганом і потому в редакції „Свободи", п. Я. Стецько, який прибув у товаристві проф. І. Вовчука, голови ООЧСУ та п. Вол. Боровика, інформував про цілі і завдання очолюваної ним антибольшевицької організації, зокрема про свою участь в недавно відбутій у Мехіко Сіті конференції в справі скликання Світового Антикомуністичного Конґресу.

Ярослав Стецько

На становищі Голови ЦК АБН працює Ярослав Стецько вже з 1946 року й останні вісім років він присвячує реалізації ідеї створення світового антибольшевицького фронту народів. Ідея ця виникла вперше на конференції АБН із Шотляндською Лігою Европейської Свободи що відбулася 1950 року в Единбурґу в Англії. В 1956 році після поїздки п. Яр. Стецька на Формозу і зустрічі з президентом Нац. Китаю Чіянґ Кай-шеком, встановлено окремим договором співпрацю з Антикомуністичною Лігою Народів Азії, де вперше ціллю світового антикомуністичного фронту встановлено розвал російської імперії і розподіл її на національні незалежні держави в етнічних кордонах. Дальшими етапами діяльности АБН було встановлення договору про співпрацю з Міжамериканською Конфедерацією для Оборони Континенту в 1957 р. і домовлення в цій же справі з голляндською й еспанською антикомуністичними організаціями. Тепер АБН бере активну участь в підготові Світового Антикомуністичного Конґресу. До Антибольшевицького Фронту Народів, очолюваного п. Я. Стецьком, належать під сучасну пору незалежницькі організації і представники Мадярщини, Болгарії, Туркестану, Грузії, Словаччини, Чехії, Білоруси, Естонії, Литви, Вірменії, Козаків, Хорватії, Латвії і Польщі.

У цій країні п. Ярослав Стецько зупиниться на деякий час, а впрограмі має також і відвідини більших скупчень українського поселення, щоб поінформувати їх про завдання і цілі очолюваного ним АБН та про пророблену ним досі роботу в організації міжнародного спротиву всім проявам большевицької аґресії, яка остаточно може бути припинена тільки з ліквідацією комуно-московської імперії та з приверненням волі і незалежности всім поневоленим народам. Цілі АБН на американському терені допомагає здійснювати організація Американські Приятелі Антибольшевицького Бльоку Народів.

Голова Крайового Товариства Продуцентів пропонує спосіб поліпшити економіку

Ню Йорк. — Голова Крайового Товариства Продуцентів Мілтон С. Лайтнер промовляв на прийнятті з приводу 50-річчя машин марки „Зінґера" і з'ясував свою програму, як закінчити теперішню економічну рецесію і поліпшити господарство країни. На цю програму складаються такі три пункти: 1. Негайна реформа федеральних податків. 2. Більше продуктивности й ощадности у всіх урядових аґенціях. 3. Промисли повинні виступати з новими ідеями, винаходами та новими рекляіовими способами. Якщо уряд і Конґрес погодилися б на здійснення цієї програми тоді федеральний уряд міг би зрівноважити бюджет, виконати свої міжнародні зобов'язання та не допустити до дальшої інфляції валюти. Податкова реформа є конечна на те, щоб можна заохотити промисловців до дальших інвестицій в свої підприємства При більшому русі в фабриках збільшаться прибуткові податки і уряд матиме гроші на здійснювання своєї програми.

В АМЕРИЦІ

● **22-річна Гленда Джейн Чедвік** із Ноксвіллу пошкодила своє авто, зачепивши ним об стовп. „Я поспішала додому, щоб мене не лаяли батьки за те, що пізно вертаюсь з гуляння", — сказала вона. Це сталося о 5:15 вранці!

● **19-річна Айсна МекҐрова** з Сан Франсіска народила в шпиталі четверняпа: трьох хлопців і дівчинку. Усіх хлопців тримають в інкубаторі, а дівчинка прийшла на світ неживою. Мати й діти почувають себе добре, а батько ... здивований несподіванкою.

● **Часописи Лос Анджелесу** друкують листи акторки Ляни Тернер, донька якої 14-річна Черил вбила ножем Джанні Стомпада, — коханка своєї матері. Ляна твердила зараз після вбивства, що Стомпада вона не любила, але з видрукованих листів виходить, що це — неправда.

● **Губернатор Аркенсо, Орвел Фобус**, проголосив у своєму стейті день 20-го квітня „Днем Тещі". Він заявляє, що і тещам та свекрухам треба виявити трохи любови й вирозуміння.

● **Комісар здоров'я** в Олбані, Н. Й., д-р Герман Е. Гіллебу, закликає мешканців цього стейту щепитися проти поліо вакциною д-ра Солка, бо досі нащеплено тільки 39 відсотків населення у віці від 21 до 40 років.

● **Автор статті, вміщеній в** „Американському Положничому й Гінакологічному Журналі" заявляє, що діти наркоманів народжуються з нахилом до наркоманії, і тому треба їх лікувати так само, як дорослих наркоманів.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Педагогічна Конференція** відбулася у Филаделфії дня 30 березня ц. р., заходом Шкільного відділу Філії УККА. В конференції, що відбувалася під проводом д-ра Юрія Мачука, взяли участь вчителі всіх филаделфійських українських цілотижневих шкіл та чкіл українознавства, як теж представники молодечих організацій, члени Учительської Громади і Шкільного Відділу та Шкільної Ради УККА. Під час конференції були виголошені доповіді д-ра Петра Ісаєва, проф. Вол. Цікала та проф. Омеляна Грибаляка. Над доповідями, що були присвячені виховним проблемам, переведено широку дискусію.

● **В Міжнародному Дитячому Конкурсі** п. н. „Дитяче Мистецтво", що відбувається кожного року в Ню Делі в Індії, взяла цього року участь теж молоденька українка, донька митрофорного протоієрея Івана Бачинського, священика УАПЦеркви в Бельгії. Її малюнок, висланий на конкурс дирекцією бельгійської середньої школи в Паттюраж, жюрі конкурсу нагородило окремою премією та спеціяльними дарунками.

● **Українська Кредитівка при УНО в Торонті** призначила нагоди своїх річних загальних зборів на різні українські цілі в Канаді 1,645 долярів і в Европі 1,795 дол. Минулого року на добродійні цілі розділено оперативну надвишку 1,500 дол. На 31 січня ц. р. Кредитівка мала 2,425 членів і її балансова сума досягла 1,454,200.15 долярів.

● **Об'єднання Українсько-Канадійських Підприємці і Професіоналістів** в Торонті відбуло в неділю 30 березня 1958 свої чергові збори й обрало головою тієї організації відомого громадянина д-ра Ів. Василенка. Йому додано теж управу, у склад якої ввійшли: адв. М. Романюк та І. Ілащук (заступники), д-р Ст. Росоха (секретар), М. Сосновський (фін. секретар), Р. Миндюк (скарбник), В. Гультай, С. Коваль і С. Фроляк (члени). Крім цього в склад управи входить дотеперішній голова ОУК-ПП д-р О. Бойко.

У СВІТІ

● **Колишня іранська королева Сорая**, розведена дружина шаха Різи Палеві, яка живе постійно в Західній Німеччині — приїде цього місяця з своєю матір'ю і братом до З'єдинених Держав. Назад до Европи вона від'їде 13 травня ц. р.

● **Молодший брат японського мікада, князь Мікаса,** цікавиться історією жидів, їх національним рухом та вірою. Це викликало плітки, які дістались до сторінок газет, буцімто японський князь, а з ним і багато інших японців задумують перейти на юдаїзм. Радник Ізраїльської амбасади в Токіо заперечив ці вістки.

В Совєтах заведено дещо іншого кольору військову уніформу: зеленкаві „рубашки" і темносині штани. Для старшин піхоти, летунства і морської фльоти уніформу встановлено однакову, відрізнятиметься вона від уніформи рядовиків лише золотими „погонами" та старшинськими відзнаками.

● **Савді - арабський король Савд** відкликав свої військові частини з Йорданії і припинив дальші фінансові субвенції цій країні. Дехто вважає, що зробив він це для того, щоб приподобатись єгипетському президентові Нассерові, який хоче насадити в Йорданії прихильний собі режим, але західні газети звертають увагу на те, що король Савд тільки тоді проголосив свій відворот від Йорданії, коли вона підписала федерацію з Іраком, і на місце савді - арабських військ прийдуть до Йорданії іракські частини.

● **Ізраїль** святкуватиме 14-го травня ц. р. 10-річчя свого державного існування. У зв'язку з цими роковинами до Ізраїлю прибуло вже близько 10,000 туристів минулого тижня. Президент Світової Сіоністичної організації д-р Нахум Гольдман ішов поперед 25,000-го паломницького походу на гору Сіон, де відбулася велика парада.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ХРИСТОС НАПРАВДУ ВОСКРЕС!

Христос Воскрес — Воістину Воскрес! Це — наше стародавнє великоднє привітання. Ми не тільки віримо, але й знаємо, що Христос направду воскрес із мертвих. Докази на те дає Святе Письмо. Все ж таки — дві тисячі років, які вже добігають з того часу і впродовж яких цей факт був не раз предметом завзятих спорів і конфліктів, можуть у декого так само зроджувати сумніви, як для інших бути ще одним доказом його правдивости. Бо як, з одного боку, неможливо, щоб легенда прожила такий довгий вік, так, з другого боку, навіть найбільш наявний факт може по такому довгому часі виглядати як легенда.

А проте, чим далі людство віддаляється в часі від тієї світлої події — Христового Воскресення, тим більше нових доказів прибирується на потвердження її правдивости. Грубі книги про це вже списані і ще будуть списані, але не про них тут мова. Маємо бо на думці деякі факти з життя найближчого нашому серцю українського народу в його теперішньому лихолітті, які посередньо мусять переконувати, що Христос направду воскрес, що Він на наших очах воскресає кожного дня і за кожним разом, коли Його нові юди продають і нові пилати розпинають.

З різних причин, про які можемо тільки здогадуватись, роблячи логічні висновки, совєтські диктатори від кількох років дозволяють на поштовий зв'язок між нещасними громадянами Совєтського Союзу і тими людьми, що живуть у вільному світі. Як тільки відкрилась така можливість, могутня стихія найшляхетніших почувань почала шукати в ній свого виходу. Спочатку несміливо і з найбільшою обережністю, а дедалі сміливіше й щиріше — з туги за рідним краєм і своїми найближчими, з бажання бодай листом полегшити собі душу, а з другого боку — з огляду на конечні потреби людей поза залізною заслоною. Услід за листами помандрували з Америки до підсовєтських країн пакунки з найрізноманітнішим добром, від голки починаючи, а на золотих годинниках кінчаючи. Там усього потрібно, тут, в Америці, все є. І на цій нужді своїх громадян та на американському добробуті почав користати Кремль, побираючи мільйонові суми митних та інших оплат.

В листуванні наш нарід обережний, і це є добре, бо невідомі шляхи, якими ці листи мандрують. Одне певне: коли совєтські газети з Москви приходять до Америки за дватри дні, то листи „запізнюються" аж до трьох-шести тижнів.

І в цих саме листах, які надходять з України, малощо не кожний рядок доказує, що Христос, хоч Він там і проскрибований, живе в душі нашого народу. Бо чи не в кожному листі відкликаються наші люди до Бога: „Ми, Богу дякувати, ще живі...", „Як Бог допоможе, то якось влаштуємось...", „Молимо Бога, щоб дозволив нам дожити...", „Не дозволив їй Бог діждатись листа..." і так без кінця. Диктаторська влада сорок років розпинає Христа, висміває Його і бичує, але нарід наш без Бога — ані до порога...

Та не тільки це. Не зважаючи на всі переслідування, на заслання й арешти священиків, на руїну святинь, на всю безбожницьку метушню, вже в перших листах з-поза залізної заслони були прохання: „пришліть плащаницю...", „пришліть ризи...", „пришліть чашу...", „допоможіть збудувати церковцю...", „допоможіть купити дзвін..." Або: „Будуємо церковцю на тому самому місці, де стояла давніше...", „Збираємось будувати церкву...", „До церкви ходимо до сусіднього села..."

Якщо зібрати всі ці факти, що їх висловлено простими й скупими словами в листах, то можна було б скласти з них величну епопею, перед якою зблідла б історія поганського Риму, повторилися б в усій своїй грозі перші переслідування християн.

Чи не є це доказ, що Христос направду воскрес? Чи не доказує це, що Бог вічний, всемогутній і що Його Церкву на землі „не одоліють врата адові"!

Тому то й ми, щасливі і заможні громадяни цієї вільної країни, відзначаючи велике радісне свято Воскресення Христового, пам'ятаймо, зокрема, про наших знедолених матерей і батьків, братів і сестер, на Україні сущих, бо вони відвалюють камінь від гробу Христового, вони переносять Його страсті і вони доказують, що Христос смерть смертю переміг, що Він направду воскрес і подарував нам життя вічне. Христос Воскрес!

КОНҐРЕС І ГОСПОДАРСЬКА ЗНИЖКА

Нема жадного економіста і жадної сірої людини в Америці, які не погодилися б, що існує різниця між великою депресією 30-их рр. і теперішньою „знижкою". Тоді була паніка серед населення, руїна банків з утратою великих ощадностей, бо вони не були реасекуровані, а банки не розпоряджали достатніми резервами; серед безробітних панувала справжня нужда, бо не було державного соціяльного забезпечення; криза простяглась на всю країну від океану до океану, охоплюючи всі ділянки господарського життя; від кінця жовтня 1929 року по 1931 рік втрати на біржі становили кругло 50 більйонів дол., а вдарили вони по кишенях безпосередньо 25 мільйонів осіб, власників акцій. Чи може бути яскравіший доказ цілком іншої ситуації нині, як офіційне ствердження, що не тільки нема масового вибирання ощадностей з банків, але, навпаки, сума ощадностей населення постійно збільшується?! Та й не треба для цього офіційних комунікатів: харчові супермаркети, департаментові крамниці і банки у вечірніх годинах, призначених саме для працюючої маси, день-у-день представляють спокійне і нормальне життя в Америці, щоправда, трохи сповільнене і млявіше, але без найменших познак паніки.

Лише в одному тодішні й нинішні часи подібні: у гарячкових зусиллях Конґресу протидіяти безробіттю, як зовнішньому прояві господарської кризи, найболючішому для народу. Тільки 25 років тому Конґрес діяв, мовити б, підбичовуваний Білим Домом: тоді настала була ера великих реформ „нового поділу" і „справедливого поділу" Ф. Д. Рузвелта, головного ініціятора і співтворця нової економічної політики, опертої на збільшеній інґеренції держави. Повний господарський застій, який тоді настав, змушував придумувати способи якнайшвидшого урухомлення варстатів продукції і праці. Тодішнє заламання цін відсувало небезпеку інфляції, як неактуальну. Конґрес без спротиву й покваmно ухвалював зголошувані Президентом законопроєкти, тим паче, що багато з них було вже приготовлених за урядування Герберта К. Гувера, хоч широка публіка, з уваги на вибух депресії за Гувера, складала на нього безпосередню вину за неї.

Тепер ініціятива в поборюванні господарської знижки перебуває в руках Конґресу. Його демократична більшість, завжди наставлена радше на кероване господарство, ніж на залежне цілком від приватної ініціятиви й приватного капіталу, виявила рухливість, яка перекинулась і на республіканську меншість в Конґресі і Білий Дім. Фактом є, що протягом трьох місяців, чи пак кругло 100 днів, Конґрес ухвалив такі поважні заходи в боротьбі проти безробіття, яке охопило вже понад 5 мільйонів осіб:

Підвищено межу державної заборгованости на 5 більйонів дол., до суми 280 більйонів, щоб уможливити урядові збільшення бюджетових видатків, без уваги на їх покриття. Ухвалено додаткових 1,800,000,000 дол. на будову публічних шляхів (гайвеїв). Прийнято резолюцію під адресою Президента, щоб приспішити публічні роботи з участю державного капіталу. Переведено закон про видаткування 1,800,000,000 дол. на будову домів з низкою постанов, які облегшують набування нових домів, зокрема ветеранам. Додано на цей рік 1,400,000,000 дол. до бюджету оборони, маючи на увазі спеціяльно військові замовлення для промислу. Переведено дебати над підвищенням поштових оплат, щоб покрити звишку платень поштових службовців і робітників. Призначено $4,100,000,000 для уряду фінансів і пошти по кінець червня 1959 р. Розпочато дебати над підвищенням платень військовикам, з тим, щоб найвища ставка (генерала) становила 22,000 дол. річно. Дозволено урядові витратити в майбутньому 1,500,000,000 дол. на реґуляцію рік та будову портових споруд. Переведено закон про замороження на протяг року державної допомоги для підтримування цін на сільсько-господарські продукти, дармащо Президент зголосив своє „вето" проти цього закону, відстоюючи політику пливкої, а не твердої допомоги держави фармерам. Додано до бюджету оборони ще $550,000,000, спеціяльно на будову ракетних баз. Коли в наступному тижні члени Конґресу повернуться з Великодніх ферій, то він продовжуватиме дебати над бюджетом, що має зобов'язувати від 1 липня ц. р. Зокрема, мається на увазі проєкт асиґнування більйону долярів на місцеві публічні роботи. Президент кількакратно запропонував — продовжити час виплати державного забезпечення безробітним і підвищити ставку того забезпечення. У проєкті є ще асиґнування державних фондів на будову шкільних будинків, — затяжна і болюча в Америці справа, яка може скористає на теперішньому безробітті, щоб перебороти застереження опозиціонерів. І з поворотом Конґресу напевно знову повернеться дискусійна серед економістів справа — обниження податків, чи пак їх тимчасового й частинного припинення.

Як стверджує анкета пресового концерну Скрипса-Говарда — Конґрес більше хвилюється господарською ситуацією, ніж широке громадянство в ЗДА. Але це куди краще, ніж була б байдужність Конґресу.

І НАЧЕ СОН ЯВЛЯЄТЬСЯ МЕНІ...

Ще й нині бачу
церковцю стару
З дубових брусів,
наче на картині
Доріжка в'ється під гору,
Село лежить в долині.

І „Жучка", й „Зельмана",
і „Воротаря"
І „Зайчика"
й „Через попові лози"
Крізь прірву літ так чую я,
Неначе сміх крізь сльози.

І наче сон являються мені
Сільських дівчат
веселі хороводи
Лунають співи голосні,
Немов весняні води

Не знаю,
чи ще церковця стара
Стоїть, чи гаґілок співають,
Та на Великдень буду я
З тобою, Рідний Краю.

БОГДАН ЛЕПКИЙ

ДАРЕМНА ПОЛЕМІКА

Протягом останніх п'яти тижнів (починаючи з 9 березня ц. р.) на сторінках нюйоркського „Нового Русского Слова" ведеться дискусія на тему українського націоналізму. Започаткував цю полеміку якийсь українець, підписаний під листом до редакції НРС, як його „постоянний читатель". Досі, як виходить із змісту опублікованих листів, в дискусії взяло участь три українці і три русских (серед останніх один „білорус" Я. Моісеєнко).

Започаткував цю полеміку „постоянний читатель" своєю відповіддю на статтю якогось В. Л-ого „Націоналізм", надруковану в „Нов. Русск. Слові" з 4 березня ц. р., спровокований твердженням останнього, що „може трапитися, що націоналісти почнуть їх (національні меншини) різати". Обурений таким несподіваним „здогадом з погано прихованою провокаційною ціллю", автор доводить, що закони й універсали Української Центральної Ради ґарантували повну національну і персональну автономію для національних меншин в Україні, і що в усіх урядах вільної української держави міністрами й дипломатами були також жиди, поляки і русскі, і що це саме буде стосуватися до жидів і росіян (інших національних меншин в Україні тепер, за словами „постійного читача" немає) у майбутній вільній українській державі, виключаючи російських емведистів, емґебістів, керівників колгоспів та російських колоністів, насиланих комуністичним режимом в Україну, які мусітимуть Україну залишити. На закінчення свого листа „постоянний читатель" пригадав загальновідомий факт про масові депортації українців, німців, кавказців, калмиків, естонців і латишів, на місце яких насилано масово „русский елемент".

В спокійному тоні витриманий лист „постійного читателя", базований здебільша на фактичних даних, викликав гострі „репліки" збоку трьох „русских еміґрантів" — Н. Скрябіна, самого автора статті „Націоналізм" В. Л-ого та Я. Моісеєнка. Репліки всіх трьох можуть бути характеристичним і переконливим прикладом на те, з якою ненавистю ставляться „русскі еміґранти" до всього, що українське, і на якому рівні вони ведуть дискусію.

Перший з опонентів „постійного читателя" у своєму листі до редакції „НРСлова" (з 17 березня ц. р.) п. н. „З приводу „українського націоналізму", змішавши в один котєлок ґерманців, австрійців, поляків, галичан, гайдамаків, махнівців, григоріївців, большевиків, і добровольців, твердить, що в „роки кривавого революційного розгулу" в Росії ніде „не досягав він такого „планетарного розмаху", як на Україні", і далі намагається доводити, що ніякого переслідування українців за совєтської влади не було, бо „совєтська влада створила Україну на території, яка далеко перейшла границі історичної України", включивши до неї не тільки Новоросію, під якою п. Н. Скрябін розуміє Катеринославщину, Одещину і Миколаївщину, але й Крим. Не згадуючи ні словом про роки штучного голоду в Україні, про розстріли і заслання, про масове колонізування українських областей і міст переселенцями з РСФСР, п. Н. С. пробує прикрити ці факти тим, що мовляв, і Крим і Казахстан заселювано не тільки русскими, але й ... українцями. Закінчує свої міркування п. Н. Скрябін „тонким натяком" на те, що в час свобідної України ніякої свободи для меншин не було, бо вже „факт убивства отамана Петлюри жидом Шварцбартом, який метився, згідно із його словами, за погроми, вносить деякий дисонанс в опис ідилічної співпраці національних меншин із владою українських націоналістів", під якою автор цієї репліки розуміє владу української Центральної Ради і Директорії, очолюваних, як відомо, людьми соціялістичних переконань. Договорившись так до підтвердження слушности Шварцбартового душогубства, п. Н. Скрябін висловлює „тонке" побоювання, чи точніше тривогу за „доло переселенців із центральної частини РСФСР" у майбутній вільній Україні.

Подібну тривогу висловив у своїй „репліці" (з 18 березня ц. р.) і сам автор згаданої статті „Націоналізм" п. В. Л-ий, мовляв, „не зважаючи на всі ґарантії прав меншинам, встановлені в історичнім Третім Універсалі Української Ради, націоналісти певного типу готують „справедливу відплату" русским, які виявляться на території тієї України, що творять добру третину її сьогоднішнього населення". Далі п. В. Л-ий висміває „трогательную заботу" українців за жидів, згадуючи з іронією, що „на тему прожидівських симпатій петлюрівців „націоналісти-демократи" видали у Мюнхені цілу книжку англійською мовою".

Репліки обидвох опонентів, їх „натяки" й іронія говорять самі за себе. Але обидвох їх перевершив „чистий білорус", як він сам себе називає, п. Я. Моісеєнко, член російської організації СБОНР (Союз боротьби за визволення народів Росії). Він „підтвердив" не тільки факти жидівських погромів в Україні в роки „смути і распутья", але й приписав їх ... бандерівцям, включивши до громлених жидів, поляків та русских, і далі повторив поширювану деякими колами нісенітницю про „засилля" українців у складі „вищого генералітету совєтської армії" і про те, мовляв, що „в тюрмах і таборах склад конвоїв і охорони укомплектований головним чином з українців, білорусів і багато рідше русских..."

На підтримку „постійного читателя" і з черговими відповідями його русским опонентам виступили в дальших числах „НРСлова" ще два українці Ф. Сидоренко (в числі з 30 березня ц. р.) і Павло Петрович (в числі з 6 квітня ц. р.). Їх арґументи, що антисемітизм є передусім і то вже здавніша російським явищем („черта оседлости", обмеження для жидів і погроми влаштовувані російськими чорносотенцями в царській Росії) і фактичні дані (включно із прізвищами) про тих жидів і росіян, що були в українських урядах і навіть в українській армії, „русских еміґрантів" типу опонентів „постійного читателя" не переконають і їх зненависницької ментальности не змінять.

Вистачить порівняти зміст, тон і натяки російських полемістів у цій справі із змістом, тоном й доводами українських дискутантів, щоб переконатись, що будь-яка дискусія з русскими особливо ж з їх федералістичними тінями, цілком таки даремна і ніякої користи для виснення порушених проблем не дає.

ОДИН ХАЗЯЇН — ТА САМА ТАКТИКА

Майже після двох десятків років довелося мені наприкінці березня ц. р. слухати польське радіо з Варшави. Очевидно, що відразу запримічується колосальну різницю між тим, що було тоді, і тим, що є нині. Слухаючи радіопередачу з Варшави для поляків у ЗДА, ви чомусь мимоволі робите порівняння з радіопередачами із Києва для українців „поза рубежами".

На підставі вислуханого, виходило б, що радіопересилання з Варшави для поляків в Америці впроваджені недавно. Вони мають форму, відмінну від київських. У них не лають Америки та польської еміґрації. Навпаки, про Америку говорять прихильно, і в такій же формі звертаються до поляків на еміґрації. Закликають польських еміґрантів відвідувати Польщу та пізнавати „радісні й прикрі" сторони в житті польського народу.

Спочатку не можете зорієнтуватися, в чому саме лежить причина різниці між радіопередачами з Києва і з Варшави. Та вислухавши лише одну передачу аж до того місця, де вона (взята на плівку) починає повторюватись від початку, ви вже знаходите причину цієї різниці. Сам же варшавський диктор з вдячністю признає, що до Польщі щоденно надходить з Америки велика кількість посилок, і що польський нарід дуже вдячний за те все добро, яке одержує в цих посилках. Нав'язуючи до товарообмінного договору між ЗДА і Польщею, він каже, що польський нарід бажав і бажає собі цього. Ось тут і лежить причина лагідности й примирливости тону варшавських радіопередач, а не в більшій політичній свободі поляків, як би того дехто міг сподіватися.

Слухаєте новинки дня з Польщі і чуєте, що в Ґданську польські і російські військові старшини склали вінки на честь полеглих поляків і ... росіян в боротьбі за Польщу в останній світовій війні. А з досвіду знаємо, як то поляки люблять росіян. Отже, не складали б поляки росіянам вінків у справді вільній Польщі.

Фактом залишається те, що нині совєтські війська стаціонують у Польщі, що в польських школах впроваджено навчання російської мови. І якби так совєтська влада (хай Господь Бог боронить) залишилася в Польщі сорок років так, як на Україні, тоді варшавське радіо змінило б також і тон і форму. Тоді польська музика і пісні були б також переплітані московськими „зразками" так, як це нині робить радіовисильня Київ. Тоді Варшава так, як нині Київ, робила б це не з примусу, а лише з „вдячности" до „великого" московського народу за те, що „подав руку в біді".

Переключивши радіоприймач з Варшави на Київ, який якраз в той час надавав московську пісню, я, між іншим, почув „вірш" якогось збаламученого українця з Канади:

Україно, рідний краю,
Як на тобі добре жить,
А ми мусим на чужині
На панів робить.

Зовсім зрозуміло, що, бажаючи допомоги, Варшава не може ще передавати таких віршів, але по якомусь часі, якби й не хотіла того, то мусітиме. Бо таких віршомазів Москва знайде серед кожної етнічної групи в Канаді. Тим більше, що західний світ прямо не до зрозуміння толерує п'яту колону у вільному світі. Замість виключити комуністичне шумовиння із суспільного організму вільних народів або вислати таких перевертнів туди, до того царства, де „так добре жити".

К. К.-ський

Хрущов хоче показати ЗДА, хто буде краще жити

Москва. — Прем'єр міністрів Нікіта С. Хрущов вернувся 10-го квітня з своїх 8-денних відвідин в Мадярщині і заявив 4,000 осіб, які прибули його повітати до Спортового палацу, що „він покаже" ЗДА, хто буде краще жити. Хрущов повторив стару погрозу совєтських вождів такими словами: „Ми побачимо, хто краще їстиме і хто матиме більше одежі. Ми переженемо найбільше заавансовані капіталістичні країни". Після цієї самохвальби Хрущов повторив ще одну совєтську брехню, а саме про те, що СССР — це миролюбива країна. „Ми не хочемо війни, але ми завжди готові до війни. Комуністи ніколи не підставляють другого лиця. Коли нас хто вдарить в одне лице, то ми віддаємо йому удар в обидва лиця", — казав Хрущов. Подібно говорив Хрущов і про Айзенгаверів проєкт інспекції роззброєння, кажучи, що СССР не хоче літати понад територією ЗДА, але одночасно не хоче, щоб навіть „найменший американський шматок" літав понад СССР. Хрущов хвалився, що його „щиро вітали в Мадярщині", коли він виснював, що совєтські війська в 1956 році, коли здушили повстання, то зробили це тільки в інтересі „світового комунізму".

Джетові літаки зі швидкістю 2,000 миль

Ню Йорк. — Віце-президент летунської корпорації „Локгід" Кларенс Л. Джансон передбачає, що в 1967 або 1968 році буде в ужитку пасажирський літак із швидкістю 2 тисяч миль на годину, яким зможе летіти 150 пасажирів. Такий літак зможе залетіти з Ню Йорку на Зах. узбережжя впродовж однієї години і 20-ох мінут. Різниця часу між Сходом і Заходом ЗДА виносить три години, тому можна буде почати їсти снідання в Ню Йорку і через не цілої півтори години докінчити його в Лос Анджелесі, Каліфорнія. Містер Джансон передбачає, що якщо „холодна війна" триватиме далі, то такі джетові літаки будуть готові вже в 1965 році. З Ню Йорку до Парижу можна буде залетіти впродовж двох годин. Такий літак коштуватиме коло 12 мільйонів долярів. Але представник фірми Дженерал Електрік Дж. С. Репп, передбачає, що пасажирські літаки зі швидкістю більшою від звуку будуть аж в 1970-1975 роках, і що швидкість літаків в тих роках становитиме від 1000 до 1,500 миль на годину.

С. Ю. Пеленський

ВЕЛИКДЕНЬ В СТАРІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ

(Закінчення)

В цитованій щойно пісні, дальша частина її, що представляє вже пекло, вдержана в жартівливому, реалістично-світському тоні, отже в „низькому стилі":

Аж Христос був на роботі,
Попалив собі чоботи,
Покіль пекло погасив
І Адама воскресив.

В такому жартівливому тоні представлена вся праця Христа в пеклі задля визволення старозавітніх праведників, до того це представлення надзвичайно пластичне, барвне і соковите:

Куций диявол догадався,
Що воскрес уже Христос,
Та й потупив в землю нос,
Вибіг на пекельну браму:
Аж іде Христос к Адаму,
Брама пала перед ним,
Мур розсипався як дим,
Смерть лежала у куточку,
Рвала на собі сорочку,
Надулася і сопла,
І на Бога щось товкла.
Куций опустивсь із ляку,
Круто стало неборaку!
Зараз пекло погасив,
А Христос його спросив:
— „Де старенька баба Ева,
Що в раю вкусила з древа?"
Куций кочергу узяв
І у печі помішав,
Ева вилізла із печі,
А за нею і Адам
Аж Христос спугався сам!
Він сльозами ввесь залився,
Христу в ноги поклонився,
Гірко-гірко заридав
І на Еву поглядав
Взяв Христос його за руку
І сказав: „Такую муку
Ти, Адаме, забувай!
Іди з Евою у рай!"

З великої втіхи всі праведники йдуть у танець:

Тут і бабки, тут і внучки
Всі побралися за ручки
І пішли у хоровід
Слава Богу в рід і в рід!

Подібно і в одній драмі праведники з втіхи влаштовують пир:

Подали їм хліб і сіль,
Кожному по чарці пива,
Тут Давид наробив дива:
Приударив в гуслі так,
Що скакать хотів усяк.

Такий паралелізм „стилів" проведений майже у всіх діялогах і трагедіях. В одному безіменному діялозі на 24 хлопців рівно ціла перша половина твору-деклямації 12 хлопців — виведена в високому стилі, друга в низькому. В першій іде річ про Христа. Наприклад, другий хлопець порівнює Христа до квітки в правиці Бога Отця:

Десь з гробовой темноти [виростаєт квіток,
который то нас барзо тішить [малих діток:
квіток Христос воскреслий [червоно фарбистий,
кровію іскроплений [яко клейнод чистий.

Тринадцятий хлопець переходить відразу на народну мову і гумористичний тон — змінивши тему на „низьку". Ось його слова про смерть:

Ти за кости бери смерть, [товаришу, сміло
берімося, бо на мні чомусь [дрижить тіло.
Бо смерть хитра, щоб ся з рук [наших не вирвала,
а котрого змежи нас зараз [не пірвала.

Інший хлопчина дає кольоритні, повні щирого гумору образки із школярського життя:

„Дай же, Христе воскреслий, [щоб росла кропива:
Отто то буде моя година [щаслива!
Окрий же, Пане можний, і ліси [листками,
щоби ми в них гуляли собі [з телятками,
бо вже ся мені школа барзо [ізбридила,
а як у тюрмі темній мене [посадила.
А єще дяк на покуті, як от [ведмідь сидить,
що ми тільки робимо, все [на нас глядить.
Ніяк нам попоїграти, зараз [хлосту дає;
хоч мама борщу пришле, [на тоє не дбає.
А коли б то кропива, [то б ся я і сховав
хоч би м'я шукав дяк, [в кропиві б я не дбав.
А коли би шукали, хіба би [із псами,
нездоровим м'я знайдуть [у кропиві сами.

Найбільше таких пластичних, барвних сцен у „Слові про збурення пекла", нашій найкращій великодній драмі. Коли приходить Ісус до пекла, Люципер хоче по-доброму полагодити з ним справу:

Прошу тя, Христе, [в добрий обичай,
Дай мені покій і більше мі [не докучай.

Коли це не помагає, він закликає своїх вояків відважно боронити пекла. Але Христос ламає пекельні ворота і кропить усіх свяченою водою, аж Ад кричить:

Гвалт, гвалт, панове! [Врота ломлять
і водою якоюсь острою [нас кроплять.

Найгарніше і найповніше згармонізовано оці два „стилі" і разом із тим „обидва" Великодні як літературну тему в „Слові про збурення пекла" та в трагедії Довгалевського. Особливо в цього останнього чітко проведено паралелізм поодиноких сцен і наступаючих по них інтермедійних сценок. От у першій сцені трагедії сперечається Божа Рада зі Справедливістю за створення людини, а їх замирює Божа ласка, так само в першій інтермедії представлено суперечку двох селян про те, де закинути сіті, яких годить щойно третій. В другій сцені трагедії представлено, як Божа Ласка забороняє їсти чоловікові в раю овочі з одного дерева, але чоловік не може устоятися перед спокусами Принади. Подібно в інтермедії чорт забороняє жидові їсти хліб, але жид ломить цю заборону. В третій сцені трагедії грішна людина попадає в неволю смерти й чорта. В інтермедії батько з сином їдуть на ярмарок поробити покупи на Великдень та попадають у руки ярмаркових обманців, що обкрадають їх. В четвертій сцені трагедії вивів автор побіду смерти і диявола над людьми; в трагедії виведено таких же поневолених горілкою пиворізів. Врешті, в останній сцені Божа Ласка рятує Адама і праотців з пекла, а в останній інтермедії козак рятує українського селянина, запроданого паном жидові, з неволі.

Таким робом драма Довгалевського є неначе найкращим зразком стилевого паралелізму і багатства великодньої тематики в українському письменстві XVIII століття. І ця драма і багато інших, не раз і недоціновуваних, вказує на тонку майстерність наших предків з-перед 300 і 200 років представляти глибоко религійні теми і в'язати їх з земним життям в одне суцільне і прекрасне, надусе — живе.

З львівських і київських шкіл розходилися великодні драми і інтермедії на щораз то дальшу провінцію. В своїх інтересних споминах із початку XVIII ст. Ілля Турчиновський, бувший студент Київської Академії, описує, як то він спільно з двома іншими мандрівниками студентами з Києва „виправив" на Великдень у маленькому містечку Шклові „діялог із інтермедією, на якій многолюдство благочестних зібралось, і римлян, і самих єзовитів і домінікан і жидів. І всі тому удивлялись, яко там, в тих краях, той вещі не видали".

Тут, на глибокій правінції, закріпилася великодня тематика в своїх обох стилістично-тематичних виявах в усній словесності, як на це вказують численні записи, й перетривала без значніших змін майже до наших часів.

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

ВОСКРЕСЕННЯ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

жевріли. Тільки шерех сандалів переривав час від часу тишу.

Вони несли в кошиках щільно закриті скляні посудини, в яких була пахуча мірра і ладан. З кошиків добувався запах леванди, м'яти, васильків, лавру, морської роси і живиці.

— Який гарний ранок! — говорила Саломея. — І день буде гарний! — продовжувала, вдихаючи чисте, весняне повітря.

— А Ісуса нема поміж нами... — говорила Иоанна, придержуючи одною рукою намітку на голові, а в другій руці обережно несучи кошик з пахощами.

— Намастимо його тіло ще раз. Вправді Нікодим і Иосиф намащували, але все було в такому поспіху... Казали, що коли Нікодим і Иосиф з Ариматеї прийшли до Пилата прохати дозволу на похорон Христового тіла; то давали Пилатові гроші, щоб приспішити дозвіл. Але Пилат відмовився їх взяти...

— Дивно... Він такий ласий на гроші...

— Гріб закрили дуже важким каменем...

— Це Сангендрон звелів покласти такий важкий камінь...

— Як ми відвалимо цей камінь?

— Може при гробі буде хто з учеників Христових і поможе нам, — турбувалися жінки.

І вони йшли щораз швидше, хоч стежка підіймалася вгору.

Он уже видно сад, оточений пальмами, і вітер приносить запах миртів. Он уже гріб рожевіє на сонці...

Жінки перейшли через огорожу саду і пішли навпростець до гробівця. Деякі побігли наввипередки і нараз стали, мов вкопані. Кошики з пахощами випали їм з рук.

— Ах, гляньте! — закликали вони до тих жінок, що були позаду. — Гріб відкритий! Кущі потолочені, камінь відвалений...

Стояли нерухомо, задивлені в ясного янгола, який сидів у правому вуглі гробу... Його довга, ясна одіж оплпвала його стопи. На колінах він держав зложене покривало з тіла Христового. У другому вуглі гробу лежало дбайливо зложене полотно. Янгол підніс свої ясні очі на жінок і спитав:

— Чи ви шукаєте Ісуса Назарянина? — І, простягши до них руки, говорив здивований... — Чого ви шукаєте живого поміж померлими?! Хіба не говорив він вам, що третього дня воскресне?.. Сьогодні третій день... Вертайтесь до Єрусалиму і скажіть апостолам, що він воскрес!

Жінки вертали тією самою дорогою, якою прийшли. Вони були такі задумані, що не сприймали вражень із запашного світанку, який царив на горах, рожевив квітучі дерева гранату... мережив золотом ріки... Проймаючий їх міраж великого чуда надавав святости їхнім обличчям, ніжности рухам. І, йдучи, вони побачили Христа перед собою. Він наближався до них скоро, а голова його була осяяна авреолею.

— Мир вам! — сказав Христос, благословляючи їх таким гармонійним рухом руки, наче б у тій руці скупчилася вся надприродня сила власти його над небом і землею.

Жінки впали до ніг Христових і цілували його ноги, на яких світлими знаменами видніли стигмати.

— Не тривожтеся і не бійтеся... Поспішайте мирно до Єрусалиму... А як прийдете, скажіть моїм браттям, що я дожидаю їх. Нехай ідуть до Галилеї. Я там зустрінуся з ними.

І Христос віддалився, зник поміж деревами й кущами.

Жінки йшли жваво, сповнені великою радістю. В Єрусалимі вони застали зібраних разом апостолів. Вони розказали про все, що бачили й чули, але апостоли не вірили їм...

***

Сонце завертало вже до заходу. Мов тремтюче стеливо розвісив весняний пополудень над гаями. Два ученики верталися з Єрусалиму до Еммаусу. Закинувши свої плащі з голубим нашиттям на рамена, йшли дорогою, оглядаючись час від часу. Але ніхто не йшов позаду їх. Над ними простягалась блакить неба; манила синява гір, килимами застеляли долини квіти, понад озерами літали рожеві пелікани, і лебединий вітер приносив пахощі з піль.

— Кажуть, що Сангендрон дуже занепокоєний подією, яка сталася сьогодні вранці, — говорив ученик, що йшов справа.

— Воїни, які вартували біля гробу, повернулись з чересами, набитими золотом. Одначе, вони мовчать і ні про що нікому не говорять, наче води в рот набрали...

— Жінки, які прийшли досвітком до Його гробу, не застали в гробі Його тіла. Янгол сказав їм, що Христос живе... Що він воскрес.

— *Якби він воскрес, то ми* бачили б Його... Оце день добігає вже до кінця, а ніяких слідів ще нема, щоб вели до висвітлення цієї події. — І ученик важко зідхнув. Вони йшли мовчки, похнюпивши голови і вдивляючись тупо в шлях перед собою. Не завважили, що якийсь подорожній зрівнявся з ними і йшов поруч їх.

— Чого ви такі сумні? — спитав подорожній.

Вони повернули свої обличчя до нього, стрепенувшись від несподіваної появи.

— Ох, може ти чужинець, що прибув до нас із заморських країн. Може ти й з наших сторін, але з далеких... Хіба ти не знаєш, які події сколихнули цілим нашим краєм? Хіба ти не знаєш, що розп'яли Месію?.. Що гріб його сьогодні вранці жінки побачили пустим, але тіла Його не знайдено. Як нам не сумувати?

Вони наближалися до Еммаусу. Подорожній почав прощатися.

— Ніч надходить. Просимо тебе зайти до нашого дому. В нас ти заночуєш, а ранком підеш далі в свою дорогу.

Вони прийшли до дому одного з учеників. Коли засіли до вечері, подорожній узяв хліб, поблагословив, переломив і подав своїм ученикам. Очі їхні відкрилися.

— Ти — Христос! — закликали вони.

І Христос віддалився.

Ученики не кінчали вечері, а чимскоріше вернулись до Єрусалиму. Вже була ніч, як вони прибули до мешкання, в якому зібралися апостоли.

— Христос воскрес! — цими словами привітали радісно апостолів.

— Воістину воскрес! — відповіли апостоли.

— Він явився мені недавно! — сказав Симон.

— Ми йшли з ним до Еммаусу, одначе не пізнали. Аж коли Він загостив до нашого дому і при вечері поблагословив хліб, очі наші відкрилися.

Апостоли перевірили, чи двері дому зачинені на замок. Вони боялися помсти Сангендрону, і зібралися кругом столу. Було їх одинадцять. Обличчя їхні осяювала велика радість.

— Мир вам по віки вічні! Не лякайтеся... Це я! — сказав Христос, стоячи посеред кімнати.

Апостоли жахнулися. Вдивлялися в обличчя Христа, в Його глибокі очі, в Його божеську постать.

— Чого ви зневірені? — І він простягнув до них свої пробиті руки.

— Прийдіть до мене і торкайтеся моїх рук! Торкайтеся моїх ніг, ще глибше зранених!

Підійшовши до столу, спитав:

— Чи маєте яку їжу?

Апостоли подали йому рибу й кришки меду з вощиною. Вставши від столу, Христос промовив:

— В ім'я святого Духа передаю вам свою власть, якою наділив мене Господь. І які гріхи ви відпустите на землі, будуть відпущені на небесах. І яких гріхів ви не відпустите, не будуть відпущені на небесах...

***

О, Краю мій!

До Тебе зійде Христос в цей Величний Празник. У кожну хатину, під кожну стріху, у кожне віконце слова розради принесе. Лугами барвними, луками ароматними, поміж лозами квітучими у своїй світлій воскресній одежі він піде...

По дорогах запилених, до церков зачинених, до брам закованих...

Молимось, Боже Великий, Єдиний, нам Україну — храни!

Дай їй волю!

Тоді звуки дзвонів з усіх соборів золотистих — гомоном радісним злинуть у вольний світ.

ПОВІДОМЛЕННЯ

20-та річниця смерти сл. п. полк. Євгена КОНОВАЛЬЦЯ припадає в 40-ліття Української Державности, коли московсько-большевицькі окупанти посилили свою боротьбу проти українського націоналізму та державницьких змагань нації за волю.

Вшановуючи основоположника українського націоналістичного руху

сл. п. полк. ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

В 20-ту РІЧНИЦЮ ЙОГО СМЕРТИ,

Організація Державного Відродження України та Організація Оборони Чотирьох Свобід України ініціюють в ЗДА влаштування

СВЯТА ГЕРОЇВ

25-го травня 1958 року.

Відділи ОДВУ і ООЧСУ на теренах своєї діяльности ініціюють Свято, запрошуючи до співпраці всі національні організації.

Централька Управа ОДВУ та Головна Управа ООЧСУ просять всі суспільно-політичні сили в ЗДА придиатись до ініціятиви, щоб гідно і достойно вшанувати основоположника українського націоналізму і всіх героїв, що віддали своє життя за державну волю України.

У Ню Йорку, дня 7-го квітня 1958 р.

Централька Управа ОДВУ Головна Управа ООЧСУ

УКРАЇНЦІ!

Найкраще, найдостойніше ВІДЗНАЧИТИ 1918 рік, як рік проголошення самостійности Української Народної Республіки, ЗАСНУВАННЯМ, протягом Ювілейного 1958 року в осередках Вашого поселення місцевих правно-діючих („чартерованих") Товариств Прихильників Української Народньої Республіки, завданням яких буде моральна й матеріяльна підтримка Державного Центру Української Народньої Республіки в екзилі.

Для того треба мати в певному якомусь осередкові ТІЛЬКИ 10 наших людей, охочих стати членами Товариства.

Подробиці дістанете від нас. Ініціяторів заснування Товариств просимо невідкладно писати на таку адресу:

UKRAINIAN FINANCIAL COMMITTEE
P. O. Box 95, Cooper Station, New York 3, N. Y.
За Головну Управу Об'єднання Прихильників УНР в США:
Іван НАЛИВОДА, голова Яків ТАНЦЮРА, секретар

Президент виїжджає на відпочинок до Джорджії

Вашингтон. — Президент плянував виїхати в п'ятницю на відпочинок до Оґести в Джорджії, де передбачена гарна погода, що дозволить грати в ґольфа. В столиці передбачений на п'ятницю і суботу дощ. З Президентом полетять тільки його особистий секретар Джеймс С. Гаґерті і особистий лікар д-р Говард МекСнайдер. Президент бере з собою матеріяли, щоб працювати над промовою, якщо була б негарна погода. Їхати автом до Геттисбурґа, Па. займає стільки ж часу, що летіти до Оґести (коло двох годин), тому Айзенгавер вирішив полетіти до Джорджії, де має бути тепліше й погідніше як у Вашингтоні.

Президент найменував Голла своїм представником на брюссельський ярмарок

Вашингтон. — Президент Айзенгауер найменував колишнього голову Республіканського Крайового Комітету Лїонарда В. Голла на свого особистого представника на відкриття брюссельського ярмарку, яке має відбутися 17 квітня ц. р. Дехто гадає, що це найменування означає те, що Білий Дім підтримає кандидатуру Голла на губернатора Ню Йорку, якщо б він був найменований під час прaвиборів на кандидата на це становище. Але з одного джерела заперечили це. Віце-президент Ричард М. Ніксон має підтримувати кандидатуру Голла на становище губернатора. Голл має прочитати на відкритті ярмарку-виставки послання президента Айзенгавера до бельгійського короля Бодуена, в якому Айзенгауер ґратулює з успіхами бельгійському монархові. Дехто передбачає, що Голл відвідає при цій нагоді деякі европейські країни.

Французи сконфіскували дипломатичний баґаж Тунісії

Париж. — Несподівано вибух новий конфлікт між Францією і Тунісією, цим разом з приводу — дипломатичного баґажу, який ішов через Ніццу з Марокко до Тунісу. Це були 11 скринь з дипломатичними туніськими печатками. Французькому митному урядовцеві ті скрині видалися підозрілі і він розпечатав їх та знайшов частини повної радостації. На тих частинах внутрі скриньок була за твердженням французів — картка з адресою „Національна армія визволення — комунікація — служба постачання". Всі ці скрині сконфісковано, як „воєнний матеріял". Французи запротестували перед тунісцями проти зловживання дипломатичною поштою задля помагання альжирським партизанам, а тунісці запротестували проти порушення недоторканости дипломатичного баґажу.

Потрібні працівники в американських амбасадах закордоном

Ню Йорк. — Молоді люди, жінки й чоловіки, у віці від 21 до 35 року життя, самітні, які не мають нікого на утриманні, є здорові і є американськими громадянами принаймні 5 років, якщо мають закінчену середню школу і вміють писати на машині та знають стенографію, можуть знайти працю в американських амбасадах або консулятах закордоном як секретарі або стенографи. Річна платня — $3,390 або $3,800, можливість авансу. Зголошуватися при 2 Парк Евню, ч. кімнати 1907, Ню Йорк Сіти, Н. Й., від 14-го квітня до 2-го травня ц. р. Two Park Avenue, Room 1907, New York City. Голоситись в Esther Rice and Wanda Paul.

В Австралії помер д-р Володимир Гриневич

Мелборн, Австралія. — Тут помер на 62-му році життя видатний громадський діяч д-р Володимир Гриневич, колишній старшина УСС й УГА, до другої світової війни адвокат в Перемишлі і потім в Бережанах, Західня Україна. Покійний був найстаршим сином відомої української письменниці, авторки „Шеломів у сонці" і „Шестикрильця", Катрі Гриневичевої. Осиротив дружину Марію, дівоче прізвище Федак, і сина Ігоря, видатного пластового діяча на еміґрації в Західній Німеччині і тепер в Австралії. Покійний був одним із засновників і голов об'єднання українців в Австралії.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

ЗБОРИ УНС

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Т-во „Клюб Поступовий" Відд. 70, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в середу, 16-го квітня, о год. 7-ій веч., в Укр. Домі при 433 Hoboken Ave. Просимо кожного члена ще перед конвенцією придбати нового члена до УНСоюзу. — І. Патуляк, предс.; П. Костик, секр.

● РОЗШУКИ ●

Михайла Івановича РАВЛИКА, з села Вутини Зах. Україна, пошукує брат Петро. Хто знав би про нього, або він сам, проситься зголосити на адресу:
Basil ORYSZCZYN
1243 Jay Street
Rochester 11, N. Y., USA

Пошукую брата ВОЛОДЬКУ СТАДНИЧУКА, з села Пнивно на Холмщині. Під час 2-ої світової війни перебував: Rithergut in Groscharlmansdorf, bei Freiberg, Saksen, Німеччина. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Іван СТАДНИЧУК
Eastport, P. O. Box 369
Long Island, New York
Заграничні часописи прошу передрукувати.

Якуб Шпак пошукує ЙОСИФА ПІДАКА, сина Николая і Анни, зі с. Сполукоми, пов. Березів. Голоситись прошу на адресу:
Jakub SZPAK
801 — 20th Street
Ambridge, Pa., USA

П. Надя Струмінська пошукує своїх рідних і знайомих:
1. Ярослав КУЗЬМІВ, кол. дир. учительської семінарії у Львові;
2. Ярослава КУЗЬМІВ, його дружина;
3. Роман КУЗЬМІВ, студент зі Львова;
4. Клим МОРОЗ, учитель з Красного;
5. Софія ТАТАРИНСЬКА, вдова по священику з Бродів;
6. Іванна СКУБА, стало замешкала в ЗДА від 1902 року;
7. Володимир ЮРКІВСЬКИЙ, в ЗДА від 1910 року.
Проситься всіх тих осіб, або їх знайомих, подати свою адресу.
Голоситись:
S. H. BOHUSH
Box 1039, G. P. O.
New York 1, N. Y.